ސަލާވާ ވިތަރާ

އަބޫބަކުރު އިބްރާހީމް ޢަލީ

ހަމަކަށަވަރުން الله ޛިކުރާ ހަރަން
ހުރިހާ ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން
އިންސާނާ ގާތްކުރައްވައެވެ. އަދި
ވަރަކަދުއްކަމުގެ ކުރިއެރުމަކަށް
ދަރަޖަތައް މަތިކުރައްވައެވެ. އަދި
ވަރަކަދުއްކަމުގެ ހަޖޫރުއްކަމުގައި ދޫ
ކުރައްވައެވެ. އޭރު ހެވާ ނުބައިގަވަސް
ބޮނޑުކުރާ ހަޖޫރުކަވެ. އަދި
ހަތަރު ނަތީޖާ ކުރިމަތިލުމަށް ބޮނޑުކުރުވާ
ދުނިޔޭގެ ބާއްޖަވެރިކަން ޙާޞިލްކުރެއްޖެއެވެ.
އަދި ސުވަރުގޭގެ މަތިވެރި
ދަރަޖަތަކަށް ވާސިލްވެއްޖެއެވެ. އަދި
އަޒާބުތަކަށް އަދު ބޮނޑުކަނޑު ވާ
އެދެވޭނެ ގޮތުގެ ހަލާކުތަކެއްގެ ޓަރަން
ވެއްޖެއެވެ. ވަގުތު މަސްއޫލުކުރާތަ
އެންމެ ހަލާކަތްތަކަށް ދުރުކޮށް
ދެން اللهއަށް ޒިކުރު ކުރުމެވެ.

اللهއަށް ޛިކުރު ކުރުމުގެ ފަޟީލަތް

މިކަމާބެހޭ ޙަދީޘް
އަދިސަންހިދުމާއެވެ. الا أنبئكم بخير أعمالكم,
وأزكاها عند مليككم وأرفعها فى درجاتكم وخير
لكم من إنفاق الذهب والورق وخيرلكم من
عن تلقوا عدوكم فتضربوا أعناقهم ويضربوا
أعناقكم؟ قالوا: بلى قال: ذكر الله .
الترمذى
މާނައީ ކަލާމުންގެ އެންމެ ހެޔޮ
ޢަމަލުގެ ވެރިކަލުން އަދި ކަލާމުންގެ
ވެރިކަލާނގެ ޙަޟްރަތުގައި ޖާހިލުކަން
ބޮޑު އަދި ކަލާމުންގެ ދަރަޖަތަކުގެ
އެންމެ ބޮޑުކަން އުފުލާ އަދި ރަނާއި
ރިހި ހޭދަކުރުމަށްވުރެ ކަލާމުންނަށް
ހެޔޮވެގެންވާ ކަމެއްގެ ވެރިކަލުން
ހަބަރުދީނުދޭނަމަ؟ އަބޫބަކުރު
ދަންނަވައެވެ ނޫނެކެވެ. އެހެބަރު
ދެއްވަބައްޔަވާނެވެ. ޙަދީޘްކުރައްވައެވެ.
އެއީ اللهއަށް ޛިކުރު ކުރުމެވެ. މިއެވެ.
އަދި އަކާޒާހާނެގެ މިބަސްތުވެވެއެވެ.
مثل الذى يذكر ربه والذى لا يذكر ربه
مثل الحى والميت (متفق عليه)އަމިހެއްގެ
ރަބަށް ޛިކުރުކުރާ މީހާއި ޛިކުރު
ނުކުރާ މީހާއި ދިރިހުންގެ މިސާލަކީ
ދިރިހުރި މީހާއި މަރުވެފައިވާ މީހެއްގެ
މިސާލެވެ. އަދި ޤުދުސީ ޙަދީޘްއެއްގައިވާ
ގޮތުގައިވަނީ اللهގެ ބަސްފުޅެވެ أنا عند
ظن عبدى بى وأنا معه إذا ذكرنى فإن ذكرنى
فى نفسه ذكرته فى نفسى وإن ذكرنى فى ملأ
ذكرته فى ملأ خير منهم وإن تقرب إلىّ بشبر
تقربت إليه ذراعا. (البخارى) މާނައީ ޒިމަން
ރަސްކަލާނގެވާހަކަ ޒިމަންރަސްކަލާނގެ
އަޅާ ހިތަށްވެއްޖެއްގެ މާޒިގައެވެ. އެއަޅާ
ޒިމަންރަސްކަލާނގެއަން ޛިކުރުކުރާހިނދު
އޭނާގެ އަމިއްލަ ނަފްސުގައި
ޒިމަންރަސްކަލާނގެ ހަނދާންކުރެއްވުން
ޛިކުރުކުރެވިއްޖާ ޒިމަންރަސްކަލާނގެ
އަމިއްލަ ޤުދުރަތުން އޭނާ
ހަނދާންކުރަށްވާމެވެ. އަދި ޖަމާޢަތެއްގައި
އޭނާ ޒިމަންރަސްކަލާނގެ ހަނދާންކުރެއް
ޛިކުރުކުރެވިއްޖާ އޭނަގެ ޛިކުރެއް
ޖަމާޢަތެއްގައި ޒިމަންރަސްކަލާނގެ
އޭނާ ޛިކުރުކުރާ ހިނދުވެވެ. އަދި އޭނާ
ޒިމަންރަސްކަލާނގެއާއި ކައިވަތުން
ގޮތްވެއްޖެއާ ޒިމަންރަސްކަލާނގެ
މަރަކަން އޭނާއާއި ގޮތްވަމުހިނދުވެވެ.
މިއެވެ. އަދި ވާތްބަސްއޫލާ
ބަޔަކު الله އަޅަމަށި ވަސައްޔަގަ
ބަސްދުޒުވެއެވެ. سبق المفردون قالوا:
وما المفردون يا رسول الله؟ قال: الذاكرون
الله كثيرا والذاكرات. (مسلم) މާނައީ:
މުފައްރިދުން ކުރިއަރައި ހިނގައްޖެއެވެ.
އަސްޙާބު ބޭކަލުން ދަންނަވައެވެ.
މުފައްރިދުންނަކީ ކޮންބައެއްތޯއެވެ؟

އަކަށާމެހުރެން ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. އެއީ
ގިނަގިނައިން اللهއަށް ޛިކުރުކުރުމާ
ފުރިހަނުނާނައި ގިނަގިނައިން الله
އަށް ޛިކުރުކުރުމަށް އަންގަވާފައިވާތީއެވެ.
ވީއެވެ. އަދި މާތް ރަސޫލާ އަބްދުﷲ
ބާކަރަން ކުރެއްވި ވަޞިއްޔަތުގެ
ތެރޭގައި ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. "لا يزال
لسانك رطبا من ذكر الله." މާނައީ: الله
އަށް ޛިކުރުކުރުމުގައި ކަށާވަރު ތެތްކަން
ބޮޑުކަން އޮތުމުން ފުރަތިބީހި ނުޖެހެއެވެ!
އަދި މިއުގެ ސަލާމަތްތެރިކަން ވެއެވެ.

ޛިކުރު ގިނަކުރުން

ޤުރުއާން ކިޔެވުމުގެ ޛިކުރު
ގިނަގުނަވާގޮތަށް ބާވަތު ހަމަތަކުގެ
ޛިކުރުތަކަށް ގިނަގުނަވެއެވެ. އެއީ
ދެގޮތަކުންނެވެ.

1- އެއްގޮތަކީ އިމާނުކަމާއި
ޢިޒްޒަތްތެރިކަމާއި اللهއަށް
ޝުކުރުވުމާއި އަދި އެކަށީގެންކަމާއި ތަޤްވާ
ކަށިކަމުގެ ތެރޭގައި ހިތުގައިވާ
މިންވަރުކުރުންނެވެ.

2- ދުލުން ކުރުމާއި ހިތު
މަޝްއޫލުވާ މިންވަރުކުރުންނެވެ. ހަމައެކަނި
ދުލުން ކިޔުމަކުން ނުނެތެވެ. އެދުރުކަންތެރި
ފުރިހަމަވެއްޖެނަމަ الله ތަޢާލާގެ
ނަބިއްޔާ ހުރިހާ ފުރުސަތުގައި އަދި
އަކަށާނގެ ތަޢާލާއަށް ފުރިހަމަ ޛިކުރު
ދެއްވާނެތެވެ. އުނިވުން ހުންނާނީ އެއާއި
އަކަށީގެންވާ ގޮތުންނެވެ.

ޛިކުރުކުރުމުގެ ފައިދާ

ޝަޔިޠާނު އިސްތިޢާނަތް ވިދާޅުވިއެވެ.
މީހަކު ފެންވާ ތަރާއިން ހިމެނު
ޛިކުރުކުރުން ވެއެވެ. މަސްތުވާއި

ވަޔާވެއްޖެއްޔާ ދެންމަހަނޑާއިނި
ކިހިނަކުންހެއްޔެވެ ؟

★ اللهއަށް ޝުކުރުވެރިކަމާއި
އަކަށާނގައި ކުއްލިގޮތުގައި އަކަށާނގެ
ތަރިއްޔެގަމުމާއި އަކަށާނގައަށް
ބަރަކާތާއި ހެޔޮކަމާއި އަދި
އަކަށާނގެ ހަޔާތްވާ ރިޒުގު ވަސީލަތާއި
އަކަށާނގެއަށް ތެއްބުވާ ކުރުއުވުމާއި
އަދި އަކަށާނގެއަށް ކުރަމުންދިޔުމާއި
މިކަންކަން ވާނީ ތިޔަކުރާނެއެވެ.

★ ހިތުގެ ތެރޭގައި ވަސްވާސް ހިތާމައާއި
ފާޅު ފުރައިގަތަސް އުފާވެރިކަން
އަންނާނެއެވެ. އަދި ހިތަށް
ރަނގަޅުކަމާއި ބާރާއި ސަލާމަތްކަން
ވަންނާނެއެވެ.

★ ހިތުގައި ހައިބަތްކަމާއި ހުސްތަން
ވެއެވެ. اللهއަށް ޛިކުރުކުރުމުން ގަސްތު
އެތެރެއިން ފޫޅުބޮޑުވެއެވެ. އަދި
ހިތުގައިވާ ހިތުގެ ދަނަކަން اللهއަށް ޛިކުރު
ކުރުމުން ގަސްތު ހިމެނޭނެއެވެ. الله
އަށް ޛިކުރުކުރުމުން ގަސްތު ތަނގައިވާ
ހުރަހަކަން މަޖުރާވާނެއެވެ.

★ އަދިއެ ހިތުގެ ދުރުވާއި
ބޭރެވެ. އަދި އެއީ އަހާއި ހަމަހަމަވާ
އަހަރަށްތާއި ތަޢުލީމު ނޫރު ބާރާއި
ތައުލީމު. ޢާލިމުކަމާ އާދޭ ބައްޔެވެ.

★ އަދި އެއީ ހިތުގެ ދުރުވާއި ބޭރެވެ.
އަދި އެއީ އާއާއި ހަމަހަމަވާ އަހަރަކު
ބާރާއި ތައުލީމުއްޔާ ބާރާއި ތައުލީމެވެ.
އާދިމުކަމަ ކަނޑު ބައްޔެވެ.

★ އަކަށް މަތީގެން އެއީ އެބައި (الله
އަށް ޛިކުރުކުރުންމަތީގެން) އެއީ
މުޢާމަލާތްތަކުގެ ތަރުޖަމާނެވެ. އަދި އަކަށް
ގިނަގެން އެއީ އިމާން ކަމުގެ ބާރާއި الله
އަށްވާ ޝުކުރު ތެދުކަމުގެ ތަރުޖަމާނެވެ.
މިހާރު ފިހަކު އައްޑުއްދަކު ޝުކުރުވަންތާ
އައްޑުއް ގިނައިން ހަނދާންކުރާނެއެވެ.

★ ތަނަވަސްކަމާއި ފަސޭހަކަމުގައި
اللهއަށް ޛިކުރުކުރުން އަކަށާނގެ
ހަނދާންކުރާއަށް ދަތިކަމާއި
އުނދަގޫތަކުގައި، الله ތަޢާލާ
ހަނދާންކުރުމުގައި ވާޖިބުންވާނެއެވެ.
ގެއްލިކުރާ މަޖާ ހިނދުގެއްޔާއި އާދޭ
ސަކަރާތްތަކެވެ.

★ އެއީ الله ގެ ރަޙްމަތްން
ސަލާމަތްވުމުގެ ސަބަބުތަކެވެ. އަދި
ހަވާޖަހާއި އަކަށާނގެ ރަޙްމަތު
ބާވައިލާއްވުމާއި މަލާއިކަތް ބާކަރުން
ފޮރުވުމުގެ ސަބަބުތަކެވެ.

★ އަދި އެއީ ބާކަރުވާހަކައިންނާއި
ފިޔަވަޅުތަކާއި ދެބައިގަނޑުވާއި ތަޢުލީމާއި
އަދި މިއުނދަގޫ މިތާވަތުގެ ނަތީޖާ
އަދި ބަރަކާތް އެތައް ކަމަކުން ދުރު
ސަލާމަތްވެވޭނެއެވެ.

★ އެއީ އަންގަ ފަސޭހަ އަމަލެކެވެ.
އަދިއެއީ އަންގަ ފިރިހި އަންގަ މާތް
އަމަލެކެވެ. އަދި އެއީ ސަވާބުގެ
އިންތާ ގާތެވެ.

* ޛިކްރުކުރާމީހާއަށް ހައިބަތްތެރިކަމުގެ ޚުޝޫޢުން ލިބިގަނެވެ. އަދި ޤަބޫލުކުރެވޭ ތަޤުވާގެން އެއްގަމުގެ އަމާނެވެ. އަދި އެއީ ދުނިޔޭގެ ފަރާތް އަދި އާޚިރަތު ދުވަހުންވެސް ނޫރުކަމެވެ.

* އެއީ ޛިކްރުކުރާ މީހާއަށް الله ގެ ރަޙްމަތާއި އަދި މަލާއިކަތް ބާކަށުން އާސާރާތަ ދުޢާސްތިޢުފާރުން ދަރުޖަތް ވާޖިބުކުރާ ކަމެކެވެ. އަދި މަލާއިކަތް ބާކަށުންގެ އަރިހުގައި ގަދަރުބަދުވެނީ ވާއް الله ޛިކްރުކުރާމީހުންނާމެދު ފަޚުރުވެރިވުމަށް ގޮސްނަމާނެއެވެ.

ގިނައިން الله އަށް ޛިކްރުކުރާ މީހުންނެވެ. ހުރިގަނޑު ގަދަރުކަންބޮޑު ކަމެކެވެ.

* ހާސް އަހަރުގެ އަޅުކަމުގެ ބަދަލުގައި ބަރަކާތް އަށާހާ ކަމެވެ. އެއީ ގިނައިން الله އަށް* އަޅުގަނޑުމެން ޙާލަތުގައި ތަސްބީހު ކިޔުމުގެ ރިވެތި ވިދާޅުގައި ޛިކްރުކުރާ މީހުންނެވެ. ސުރުވަކުރެއްވި ހަދީސް ވަދަހަށް ބަލާލަދާނެއެވެ. ގިނައިން އަވަދިވަމާ ބަރަކާތް ދެކުމުގެ ފުރުޞަތުގެ ރިސާލަތުގައި

* ޝަފާޢަތް ލިބުމަކީ އިސްލާމް ދީނުގެ ނަސީހަތާ ހިދާޔަތުގެ އަހުލުވެރިވާ ގޮތެވެ.

ސިރާޖު ވަގު

ސިރާޖު ވަގު އެއީ މުސްލިމުން ސުވަރުގެއަށް ދިއުމަށް ނަރަކައިގެ މަތިން ދަމާލައިވާ މަގެކެވެ. ނަބިއްޔާ ޞައްލައްلله ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ އާޔަން ސިފަކޮށްދެއްވާފައިވަނީ މިފަދައިންނެވެ.

مدحضة مزلة, عليه خطاطيف وكلاليب

كشوك السعدان . . . އެއީ ކަށްސާފައި ވެއްޓޭގޮތްވާ މަގެކެވެ. އޭގައި ވަޅި ގަނޑުތަކާއި ބޮޑިގަނޑުތަކާއި އަދި ޢަރުސާބުގެ ގަހުގައި ހުންނަކަހަލަ ކަށިތައްވެއެވެ. އިސްތިޢްދާދުވެރި ހިތްވަރާއި ކަށިއަނގޮތު ތޫނުވާނެއެވެ.

ދިއެވެ. އަދި އެއީ އެމީހުންގެ ޢަމަލުތަކާއި މުނާސަބު ޙުކުމެއްވާނެއެވެ. އޭގެ އެންމެމަތިވެރި ދަރަޖަތަކީ ދުރުބަދަލުވެގެންވާ ގޮތެވެ. އޭގެ އެންމެ ދަށްވެރި ދަރަޖަ ބޭޒާރުވައި އިވިޖުގެ ކަމުގެއިވާ ނުކުތެވެ. އެއިން އެމީހުންގެ ޢަމަލުތަކުގެ ނިސްބަތުން އަރިކާސްކުރެވެނެއެވެ. ދަރަ މުޅިމީން މީހާ ދުވުގެ އަލްފިލަ ތަހާގާ ޢަރަހަން ނުވަތަ ވިދާޅި ވިދުވަރުއްހަން އަދި ވައިރޯޅިއެއްދުވަދައިން އަދި ދޫންޖެއްދުވަދައިން އަދި ހަޅުއި އަހަރެ ދުވަދައިން އަދި ސަވާރުވެގެންނާ މީހުންދުވަދައިން ދާނެއެވެ. ދުވަ ކަމެއްނުވެ ސަލާމަތްވެ މީހުންނައި ވަރަކެޅުވެގެން ހިނގާނެއެވެ. ބައެއް މީހުން ހިނގާ ވަރަކަށް އަދި މީހުންނާއި ދަނޑިއޭ ދުނިޔޭގެ ތަޢުރީފު ޝައްކުވެފައިވާނެއެވެ. މުނާފިޤުން ދަރަނިވެއްޖެ! އެމީހުންނަކަށް ނުރުއްނުވެއެވެ. އެމީހުން އަނބުރި އަންނާނެއެވެ. އަދި އެމީހުންނާއި މުއުމިނުންނާއި ދެމެދު ފާރުއްދުވޭނެއެވެ. ދެން އެމީހުން ސިރާޖުމަގު ހުރަސްކުރުމަށް އެދިގަންނާނެއެވެ. އަދި ނަރަކައިގެ ތެރެއަށް ވެއްޓިގަންނާނެއެވެ.

-އަބޫބަކުރު އިބްރާހީމް ޢަލީ-